

„Minden másokkal együtt megy.”

Mátyus Aliz: *Egy pápai, évtizedek óta működő egyesületnek, a Pápai Művelődéstörténeti Társaságnak a tisztújítását együtt készítettük elő. A közös munka során már vártam, hogy megtudhassam, miből adódik, hogy tevékeny vagy, munkaképes, adottságaidat ritkaság számba menő dinamizmussal használod. Érdekel, milyen dolgokat végeztél el az életedben, tehát szeretnék tudni az előzményekről, megtudni, mik azok a dolgok, amelyek neked köszönhetően történtek meg, vagy folynak most.*

Többször kerül szóba neved kapcsán Ganna, Döbrönte, a döbrönteai vár. Kezdjük ezzel, mert Döbrönte nekem is fontos hely, édesapám tanított ott, helyettesített, miután elvégezte a tanítóképzőt. A vár pedig, a rom, különleges viszonyom miatt a romokhoz érdekes számomra. Egy novellámban írtam is erről, a sümegei várral példálózva. Kérlek, mesélj: döbrönteai vár, várkapitányság, régészet és az ezzel kapcsolatos lehetőségek.

Sós Mari: A döbrönteai vár fordulópontot jelent az életemben. A társammal ott jártunk, hogy megnézzük, láttunk egy turista-ház eladó táblát, ami új irányba terelte az életünket. Letelepedtünk. A döbrönteai vár biztos, hogy nem

fog úgy felépülni, mint az általam ismert füzéri vár. Nincs róla rajz, kép, nem tudjuk, hogy nézhetett ki, de ez a romantikus rom, ami még nincs felfedezve, kaland, kihívás, szerintem nem csak az én számomra.

Először a környékkel én egy pályázat kapcsán ismerkedtem, értékleltárt készítettem öt faluról, ezek: Ganna, Döbrönte, Farkasgyepű, Németbánya és Bakonyjákó. Az itt megismert emberekkel – akik láttam, hogy ugyanolyan „megszállottak”, mint én, gyönyörűnek tartják a helyet, ahol élnek, és akarják, hogy megmutassuk másoknak is – megalakult a Bakonyalja Barátai, a BAB egyesület. Kicsi a BAB, de erős.

Itt kezdtem el használni a korábbi tapasztalataimat, mindazt, ami a kézművességgel kapcsolatos, és ami hagyományörzés. Megnyílt egy lehetőség, ami a természeti értékek feltárásával, bemutatásával kapcsolatos, amiben a BAB Egyesület a nemzeti parkkal dolgozott közösen – most már több programon keresztül. A geo-túra vezető képzésen a Bakonyban az egy-egy tájegységére jellemző értékeit ismertetik meg a tanfolyami hallgatókkal, akiknek a feladata, hogy ezt a köztudatba emeljék. Rengeteg

helyről szedtünk össze szakvezetőket, nagyon sok ember pápai, biológia tanár, madarász, de nem csak pápaiak vannak. Kialakultak közös munkák, a Hagyományok Hegye Egyesülettel¹ például. Kialakult egy háló, mert mindenki mindenkivel kapcsolatba került, aki úgy érezte, hogy a másik is a számára fontos dolgokat minél több emberrel meg akarja ismertetni. Az ilyen emberek nagyon meg tudják érteni egymás gondolkodását, tudnak együtt dolgozni, együtt gondolkodni.

Itt kell beszélnem egy újabb dologról, a rómerkedésről. Az egyesületünk reprint kiadásban kiadta Rómer Flóris: *Bakony* című könyvét.² És a Bakonyalja Barátai Egyesület (BAB) a Rómer Flóris Emlékbizottság tagja is lett. Ennek az emlékbizottságnak köszönhető a 2015-ös Rómer Emlékév megszervezése. A *rómerkedésben* résztvevők között olyan embereket találunk, akik nemcsak Rómer Flórist ismerik és szeretik, de maguk is kíváncsiak valamire, ez után kutatnak, feldolgozzák és megismerhetővé teszik. Rendszerint a tanítványaikra, kollégáikra is hatnak. Akiket beavatnak, ugyanolyan intenzíven kezdenek munkába, mint amilyen érdekelteken vetik bele a munkába ők maguk.

- 1 Az egyesület a Hagyományok Hegyén, a Pápához tartozó Öreghegyben komplex történelmi, néprajzi és természetismereti programok kialakításával foglalkozik.
- 2 Hermann Istvánnak, a Pápai Jókai Könyvtár igazgatójának külön köszönetet mondok, az ő segítségével sikerült a könyvet kiadni, mert mi nagyon kezdők voltunk és ő nagyon-nagyon sokat segített nekünk.

M. A.: Péterváry Szanyi Brigitta, aki néhány éve jött városunkba, az Esterházy Kastélymúzeumba régésznek, maga is ilyen ember, aki nek fontos, amit csinál, nagyon jó szakember és tudom, hogy közös terveitek vannak a döbrönteivel várral.

S. M.: Igen, folyamatosan építjük így ki az intézményi kapcsolatainkat. Tavaly a könyvtárral volt, a levéltárral, a református gyűjteménnyel, a képfestő múzeummal, kastéllyal. Péterváry Szanyi Brigittával kapcsolatosan szeretném mondani, hogy ő is gondolkodik abban, hogy civil kapcsolatokat épít. Ha intézménynek van pályázat, akkor tud az intézmény pályázni, ha civil egyesületnek írnak ki pályázatot, akkor szintén lehet egy közös projekt. Az intézmény hasznosnak itéli meg az együttműködést a civil résztvevők miatt, minékünk pedig az fontos, hogy a szakmai segítséget megkapjuk az intézménytől.

A dokumentumok szerint – 2017-ben lesz 650 éve, hogy a döbrönte vár felépült, és bekerült az országos várprogramba. A Veszprém Megyei Várak Egyesületének mind a 8 vára bekerült, amivel nagy rekonstrukciók járnak, 375 millió forintos elnyert lehetőséggel, amit meg kell, hogy előzzön egy régészeti feltárás. Nekünk, civileknek, helyben lakóknak ez érdekes, fontos és szívügy. Brigittával pedig a közös munka nagy lehetőség, mert tudunk együtt gondolkodni, sőt, az is egyezik, hogy ami nekem fontos, az fontos neki is. Szeretnék a régészeti bejárásokat úgy csinálni, hogy az általunk ismert emberek közül bevonjuk, akiket ez érdekel. Civilek és szakemberek vennének részt. Brigitta régészként a szakmai munkáját nyújtja, akik részt vesznek a bejárásokon, azok között pedig, akik már kutattak, azt közkinccsé teszik, és nem fog kelleni Brigittának mindent személyesen csinálni, közös munkával készülhet például a kiadvány.

Amire nincs pályázati pénz, azt így oldjuk meg. Évek óta dolgozunk együtt. Intézmények, civilek, vállalkozók, magánszemélyek tudnak együtt dolgozni.

Magánéleti dolgok miatt a BAB után most egy új, a Szarvaskör Egyesülettel haladunk tovább, a gyakorlati tapasztalatainkra hagyatkozva. A térséget, ahogy én látom, nem nagyon ismerik turisztikailag, viszont aki már járt itt, úgy érzi, itt titkok vannak, amikből alkalomról alkalomra egyre több feltárul. Ha hozzánk jön egy csoport Döbröntére, a várba, akkor nem szeretném, ha kihagyná a gannai Esterházy mauzóleumot; nem szeretném, ha ne tudna Tánacsicsról, aki Gannán tanítószkodott; és visszük Magyarpolányba. Ha több nap van, akkor olyan nincs, hogy a pápai képfestőbe ne látogasson el, vagy a kastélyt ne lássa. És akkor még nem tudja, hogy a vidéken fellelhető múmia is Pápán van. Ilyenkor mindig az a kérdés, a programba mi fér be. Ha marad még, ami érdekes lehet neki, tudjon róla és jöjjön vissza. Az időre azt tartom jellemzőnek, hogy, ha beszélnem kell fél órát Döbröntéről, 3 óra lenne rá elég.

M. A.: És a régészeti táborok?

S. M.: Sok gyerekcsoport van. Mi ebben gondolkodtunk. Az oktató központunk, a Xantus János nevét viselő Természet- és Környezetvédelmi Oktatóközpontunk rengeteg iskolás osztályt fogad. És mindenképpen úgy mutatjuk meg az iskolásoknak, amink van, hogy egy azt akár kalandként is megélik. Csillanjon fel a szemük: hűha, lehet ázni, kincset találni. És mi elfogadtatjuk velük, hogy nem biztos, hogy a kincs az arany. Nem biztos, hogy minden kincs fénylik. Hogy egy cserépdarab is kincs lehet. Meg lehet tudni a vonalaiból, hogy nagy ember csinálta vagy kis ember csinálta. Detektívesdit lehet így játszani. És tapasztaljuk, hogy ha kiderül a felnőtteknek, hogy ez mind játékos formában valósul meg, akkor az anyuka meg az apuka is: de jó, nem lehetne nekünk is?

Amatőrök rengetegen vannak, akiket valami érdekel, érme, bélyeg, bármi. Őket jó megtalálni, mert ha valaki közülük könyvtárba jár és kutat, mennyi kincse lehet neki otthon, a négy fala között. És ehhez nem kell régészeti végzettséggel rendelkezni. Nekünk a csillagásznak autóvillamosság szerelő.

M. A.: *Igen, egyre több ember van, aki a munkája mellett számára jó és fontos, párhuzamos tevékenységet folytat. Hozzád például nem kevés dologhoz értés kötődik. Itt van a kézművesség. És értesz a gyógynövényekhez és azokhoz a dolgokhoz, amik gyógyítással függenek össze – a varázslásig bezáróan. Mi ebből az igazság, és mi a szájhagyomány útján terjedő Sós Mari-kultusz tartozéka?*

S. M.: Egyedül semmire nem lennék képes. Minden másokkal együtt megy. És nagyon sokat köszönhetek az előző munkahelyemnek, a Marczibányi téri Művelődési Központnak, ott is Szakall Juditnak, hogy meglátta, hozzájuk tartozom – egy más szakmából. Ott láttam ezt a komplexitást. Hogy ha van egy labda, nézzük meg, hogy készül, és mit lehet vele csinálni. A fizikát be tudjuk hozni a labdával, az irodalomból is tudunk labdás példákat, és micsoda ritmust tudunk, zeneit, a labdával csinálni. Tehát, hogyha van valamim, nézzük meg sok oldalról, mert akkor kiderül, hogy mennyire sokoldalú egy dolog. Csak ennyire sokoldalú a Sós Mari is.

M. A.: *Azért ez felettébb nagy dolog. Láttalak én már értéktár konferencia kiállításon, ahol sok ember bemutatta a termékeit, és ott az az asztal, ami a te rendelkezésedre állt, volt a legérdekesebb, vonzotta az embereket. És mindenkinek kérdezni valója is akadt tőled.*

S. M.: Igen-igen, de én másoktól vagyok Sós Mari. Mert én kitalálhatom, hogy mennyifélet csinállok, de nem tudok annyifélet csinálni. De ha sokan vagyunk... Az asztal azért volt tele, mert más is adott rá. És adtak hozzá bizalmat, én lehettem ott. De én el is mondom, hogy ez az érték vagy az az érték, kinek az értéke (is). Jó példa erre, hadd dicsekedjek el vele, hogy tavaly az első Bakony Expón a BAB Egyesület háza, sátra a szakmai zsűri szerint a legszebb-

nek ítéltetett. Ékszerkészítő kolléganőnk, varró-szövő kolléganőnk, csuhés, bőrs, asztalos, lekvárkészítő, mindenki dolgozott velünk, még süteményt is vittünk – a zsűri is szerintem ezt látta meg, hogy egy ember is oda tud állni, nagyon szépet tud csinálni, de az, amikor sok ember áll oda, az olyan szépet csinál, az mindennél jobban csillog. Ezt egyesülettel meg lehet oldani. A helyi termék népszerűsítését is, és ez nagyon fontos. Nem tudok mit csinálni, mondja egy idős néni, és olyan sütit csinál, hogy... Én egy animátor szerepet érzek a legjobbnak magamnak. Nem ő van elől, de neki köszönhető a tudás, hogy mindenki tehetséges, és hogy senki egyedül nem megy olyan sokra, mint együtt. Ha valaki árusít, elmegy vele, akár 8 órája, úgy, hogy ő akkor nem tud mást csinálni. Egy egyesületben olyan munka jut mindenkinek, amit szeret csinálni. Egy könyvelő, aki szeret a számok világában élni, öntheti ügyesen a csokoládét, és kiderülhet róla, hogy milyen jó szaloncukrot csinál. A pápai városi könyvtár adott otthont az ökokörnek, ami különleges volt, mert előadó nem volt, én voltam a csoportvezető animátor, a résztvevők szerepeltek, beszámoltak az otthon kipróbált dolgaikról. Jó dolog közösséget létrehozni olyan emberekből, akiknek kinccsé lesz, ami addig közömbös volt, mert a másik rácsodálkozik, hogy jó! Hát ilyet még soha nem láttam.

M. A.: *Az ökokör témái mik voltak?*

S. M.: Ez egy otthonboldogító rendezvény volt kilenc alkalommal. Végigmentünk olyan témakörökön, hogy a vízzel hogy tudunk környezettudatosan takarékoskodni. Mit teszünk a hulladékkal. Hogy intézzük a pénzügyeinket. A vegyszerek mennyire befolyásolják az életünket. Mit eszünk meg, hogy járunk vásárolni, hogy közlekedünk. Kinek mi a gyakorlata, milyen ötlete

van. Nagyon sokat tanultunk egymástól. Én csak elkezdtem.

M. A.: *Ez azt jelenti, hogy minden egyes témánál sok ember mondta el a saját tapasztalatát?*

S. M.: Igen. Igyekeztünk, hogy mindenki legyen témavezető. Nem mindenki ért rá mindig eljönni, de azóta is, a mai napig összejárunk. Nagyon sok embert érdekel a téma, és kiderül, hogy ja, és te ezt csinálod, és te azt csinálod. Megint: kapaszokodunk a hálóba.

M. A.: *Igen, ez jó, és nagyon-nagyon fontos. Gannáról és Döbröntéről elmondható, hogy érződik az emberek közti közlekedés, legalább egy körülötted, az egyesület körül kialakult hálóban.*

S. M.: A két faluban egy falunyi szálláshely van. Aki elkezd valamilyen tevékenységgel ismerkedni, és rájön érdekes dolgokra, amitől megszereti, az utána is foglalkozik vele. Ha valamit megmutattunk neki, és az neki tetszett, visszajár más dolgokért. Mint képviselő látom, hogy a turisztikában rengeteg lehetőség van. Nézzük meg, kinek van biciklije, kinek van lova, kinek van ... kisvasútja, Bakonyjácón. Ha szállóba lakik, ha a turista szállóban, ha egy panzióban száll meg, mindenki megtalálja a magának megfelelő szálláslehetőséget. Mindenkinek érdeke, hogy ott egy jót egyen, igyon, élményeket szerezzen. Ott van a vállalkozó, akinél alszik, ott van a kis ökögazdálkodó, akinek a termékét megkóstoltatjuk vele. Elvisszük sétálni, és megismertetjük vele a geológiai nevezetességeket, és hall a történelemtől. És ugye, ha fenn állunk a döbrönteiben, akkor megmutatom már Somló hegyét, azzal, hogy micsoda bora van, és ott is van vár, ott is van kilátó, kit érdemes keresni, kit ismerek. Ezzel a hozzánk látogató bele kerül a hálónkba feltétlenül.

M. A.: *Ez nagyon jól hangzik, és azt gondolom, jól is működik. És a kézművesség? Vannak ügyes kezű*

emberek, de biztos vannak olyanok is, akik ezt nem tudják magukról.

S. M.: Ez a jó kifejezés, hogy nem tudják magukról. Engedjük el, hogy valamit nem tudunk. Azt ragadjuk meg, hogy valamit akarunk. Hogyha problémázunk azon, hogy nem ügyes a kezem, ehelyett lehetne azt, hogy kihívásnak érezzük, hátha ügyes a kezem. Ennyi. Ügyes kezű az, aki gyakorol.

M. A.: *És téged miért tartanak ügyes kezűnek? Mik azok a tevékenységek, amiben ügyes vagy?*

S. M.: Valószínű azért tartanak, mert mihelyest valami kihívást érzek, megpróbálom én is, hogy hát annyi mindent tudok, akkor már azt is ki kell, hogy próbáljam. Népi játszótér-vezetőként én a természetes anyagokkal szeretek foglalkozni. De aki már font egy copfot, vagy sodort egy fonalat, annak már nem olyan nehéz mondjuk a kosárfonásnak a technikáját elsajátítani. Minden kézművesség, az, hogy használom a kezem, átvezet egy másikba. Láttam én már hatalmas embert, kétméterest, iszonyú nagy kezekkel, és csipkeverő volt. Vanak meglepetések.

M. A.: *Az oktatóközpont hogy lett, mik a tevékenységei, hogy kapcsolódik az eddig elhangzottakhoz?*

S. M.: A Marczibányi téri Művelődési Központban működött a Xantus János Természet- és Környezetvédő Oktatóközpont. És amikor én életmódot váltottam meg lakóhelyet, utána nem éreztem, hogy ott megtaláltak valakit, aki ezt vigye, de azt se szerettem volna, hogy egy ilyen évtizedek óta működő dolog megszűnjön. Ott pedagógusoknak adtunk programokat, gyerekcsoportoknak, pedagógiai programokat gondoltunk ki, hogy mivel lehetne gyerekeket, felnőtteket a környezetünkkel való alkotó kapcsolatra tanítani. A környezet alatt nem csak a természetet értem, sokszor úgy képzelik, hogy csak erdőben dolgozunk, de nem. Környezet nekünk a lakás, az isko-

la, de foglalkozunk a kommunikációval, amivel megértetem magam a környezettel. Ide tartozik, hogy hogy érzem magam a ruhámban, foglalkozunk az étkezéssel – a környezeti nevelést ebben a komplexitásban végezzük. Az oktatóközpont az nem olyan, hogy egy intézmény, ami csak a saját embereit foglalkoztatja, szakembereket is foglalkoztatunk. Ha van egy gombaismereti tanfolyam, nem biztos, hogy egyesületi tag tartja, hanem arra egy szakvezetőt kérünk. És az sem biztos, hogy végzettséggel jár, viszont tudom, hogy akik azt elvégezték, akár tudnának vezetni túrát gombaszazonban.

M. A.: *Még milyen szakterületek fordulhatnak elő?*

S. M.: Mostanában drog megelőzési program keretében, Pápán a gyógynövényekről meg az önismeretről tartottunk előadásokat. Harmadik közös képzésünk a Balaton-felvidéki Nemzeti Parkkal a geotúra vezetői képzés. Tartottunk hulladékkal kapcsolatos képzést is Pápán. Ha a képzéseket nézzük. De a túrák, a foglalkozások, azok szintén képzésnek számíthatók. Ha van egy boszorkányképző tábor, a gyerekek úgy élik meg, hogy jaj, de

jót játszottunk, miközben gyógynövényismeret van benne, csillagászat, a ruhájukat is nekik kell megvarrni, tehát ez gyakorlati ismeret. Biztos, hogy zenélnak, verset írnak, nyelvi játékokat játszunk. Meg lehet kérdezni a gyerekeket, hogy szeretik-e a nyelvtant, de ha átvisszük ezeket a komoly dolgokat kalandnak, kihívásnak, kalandpedagógia ide vagy oda, ezt oktatásnak lehet nevezni. Ha valaki úgy éli meg, hogy élvezem, amit csinálok, az a tanulás, mert nem kényszer, maradandó lesz.

M. A.: *Nyilván, az élményszerzéssel együtt járó tevékenység benne marad a gyerekekben.*

S. M.: Igen, ez nagy tanulság, hogy megszállott embereket kell a hálóból kivenni a gyerekeknek, mert ők képesek elvarázsolni őket. És ehhez nem kell boszorkányképző tábor, ehhez egy iskolapad is elég.

M. A.: *Vannak-e olyan fiatalok a hálóban, akiket ez a tevékenységre irányuló felnőtt szemlélet elvitt a számítógéptől?*

S. M.: Hát a gyerekeim azok, mindig példaképp hozom fel őket. A mai gyerekeket, akiket el kell varázsolni a számítógéptől, ha

megmutatjuk nekik a másfajta varázslatokat, eljönnek. És akkor lehet, hogy a többiek már nem is én fertőzöm meg, hanem a gyerekek. Élvezte, amikor sárkányt eregettünk, hozza az osztályát. Vagy megbeszélésem velük és az éjszakai bátorság próbán – ott falubéli gyerekekkel dolgozom – ők az állomások, amit a résztvevő csapatok érintenek. Persze, hogy megijeszítik őket, de gondolkoznak az állomáshelyen elvégzendő próbán, hogy milyen darabokból rakjanak össze valami számukra értékes mondatot. Azt látom, hogy hú, és mikor lesz a következő. Vagy hú, ez jó dolog volt. És ha két-három ilyen jó dolgot megmutatunk, már azt se kell mondani, hogy mire hívom, csak: nem jössz? És akkor, hú, de! Ha éppen ráér.

M. A.: *Ha valaki ilyen természetű ember, mint te vagy, akkor a gyerekei is ilyenek lesznek...*

S. M.: A kedvenc példám az a nagylányom, akitől irigyelték egy picit az anyukát a táborban, hogy ilyen bolondos, vagy érdekes személyiség, finoman kifejezve, és akkor azt mondta rá, hogy élnél-e vele. Jó, az biztos, hogy ő is egy sokoldalú személyiség. Ugyanezt látom a kicsi gyerekeimen is. Sokfelé nyitottak. De szerintem ez a szülő dolga, hogy sokfelé nyissa ki. Biztos, hogy megfogja valami.

M. A.: *Az a lényeg, hogy legyen lehetőség, amiből aztán kiválasztódik az, hogy mihez ragad oda.*

S. M.: Szóval dobjuk be őket a hálóba.

M. A.: *Ez a háló ez jó. És ez érződik is a beszélgetésből. Tehát akkor van egyszer itt a környéken: Pápa és Ganna, Döbrönte és a Bakony, és akkor a Rómer Flóris miatt nyilván Győrre elmegy a háló. Aztán a Marczibányi térről indult az első szála ebbe az irányba. És már említettél egy Veszprém–Tapolca*

közi települést, ahova szintén kapcsolatotok van.

S. M.: Csehbányára is járunk, Litér, Pétfürdő. Azokat mondom, ahol többször fordultunk meg.

M. A.: *Ha mentek, akkor ez azt jelenti, hogy ott valami tevékenység folyik.*

S. M.: A Nemzeti Művelődési Intézettel is volt tavalyelőtt egy közös találkozó, Zirc, Akli Major, Akli Major Alapítvány és a Bakonyvidék Barátai Egyesület. Akik tudunk egymásról, használjuk is egymást, ez egy teljesen pozitív használat. Tehát én szívesen adom át az ismereteimet, jó velük dolgozni, én is tanulok. Vagy, amikor a Somló Hangja fesztivál volt, volt geotúra, kimentünk kézműves foglalkozásokkal. Ott a bakonyjákói ifjúsági táncsoport vezetője szokta a táncházat tartani. Ha táncházat kérnek, esetleg nincs ez a lehetőség, vagy nagyobb szabású, akkor távolabbról is van, akit hívjak. Igen, használjuk egymást, de jó értelemben.

M. A.: *Hívni egymást, és együttműködni egymás tudására, tapasztalatára, az nagyon jó.*

S. M.: Hagyományörző bemutatóhoz olyan nincs, hogy én kihagyjam a Hagyományok Hegyét. Olyanokhoz fordulok, akik profik ebben. Tóth Kálmánnal, Meizner Tiborral évek óta együttműködünk, illetve egy évig ő volt a BAB Egyesületnek is az elnöke. Nagy Zoltán, aki alelnök vagy titkár, a könyvtárban dol-

gozik. Őt így egy másik vonalon is kihasználjuk. De ő is minket. Vagy a Hegy Napján évek óta ott vannak kézműveseink, foglalkozásokat tartunk. A fegyverbemutatókat meg nálunk, mindig a Hagyományok Hegye csinálja.

M. A.: *Öröm látni, hogy megy az élet – és elég jó ritmusban megy. És ez szorosan összefügg veled. Köszönöm a beszélgetést.*

S. M.: A rómerkedést szeretném még egyszer szóba hozni. Célom, hogy igévé tegyem országosan: rómerkedni. Hiába van mögöttünk az emléké, 2015., úgy gondolom, hogy a Rómer Program megismertette Rómer Flórist³, most pedig élészük újjá azt a hozzáállást, amit az emléké szervezése kapcsán tapasztaltam. Ismeretlen emberekkel, Rómer Flóris híveként, olyan kapcsolatunk lett egymással, mintha évek óta ismernék egymást. Szeretném, ha egyre növekvő hálónk alapja az is lenne – mert adódhatna a személyiségemből –, hogy aki ismeri a Sós Marit, az rögtön barát legyen egymással.

M. A.: *Remélem, hogy ebbe máris beletartozom, bele fogok tartozni. És azt is, hogy iskolák, függetlenül attól, hogy emlékére lejárt, viszik a pápai diákokat kirándulni a Bakonyba – Rómer Flóris nyomában.*

(Az írás első megjelenése a pápai Szélesvíz folyóirat III. évf. 1. számában – 2016. tavasz.)

SÓS MARI (Budapest, Ferencváros, 1963) művelődésszervező. Volt a rádió munkatársa a szalagtárban, a Marczibányi-téri Művelődési Központban népművelő, saját vállalkozásban turisztikai-közművelődési cég vezetője, a Szentendrei Skanzen alkalmazásában Veszprém megyei közösségfejlesztő. A Szarvaskőr Egyesület oktatóközpontjának vezetője. Kézműves, hagyományörző ismeretterjesztő tevékenységet folytat. Döbrönte képviselőtestületének tagja, és ekként mint várkapitány, a Himfy Bandérium egyik vezetője.

3 Rómer Flóris régész, művészettörténész, festőművész, egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia tagja, nagyváradi nagyprépost-kanonok. A magyar régészet atyja.